THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario

PUBLISHED BY

— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —

67 Elizabeth Street Telephone Main 4582

SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.

Entered as Second Class Mai Matter at G.P.O. Toronto, Ontario January 22nd, 1913

דער שטאלץ-טאפ

יאהרען לאנג זענען געפרעדיגט געוואָרען אין אמעריקא אידעען, אז זי איז דאָס לאנד, וואו אלע פעלקער און ראסען גיסען זיך צוזאמען, און עס בילדעט זיך איין גרויס אייניג אמעריקאנער פאָלק.

איז אמעריקא האָט מען געקוקט זי אוי יענעם שמעלץ טאָפּ וואו עס פערשווינדען די יעניגע פיעלע אונטערשיעדען, וואָס טהיילען אויס פאָלק פון פאָלק, און עס שאפט זיך א ניי גרויס פאָלק, וואָס נעהמט אריין אין זיך דאָס בעסטע פון יעדער נאציאָן, וועלכע זי האָט איינגעשלונגען.

און האָט מען אין מאנכע לענדער זיך אָנגעשטויסען אין דער שאר־פער נאציאָנאליטעטען פראגע, זענען די אייגען געהייבען געוואָרען צו דער אמעריקאנער ציען, און דארטען האָט מען אן ענטפער געזוכט, און געהאָפט האָט מען, אז עס איז נים־וויים שוין דער טאָג, וועגן די פרייהייטס־טויער רען וועלען נאר מעהר געעפענט ווערען, וועט דער קאמף צווישען נאציאָן און נאציאָן פערשווינדען, פערגעסען וועלען ווערען די אונטערשיעדען, און פונקט ווי אין די שטאאטען וועט זיך אין אלע פרייהייטס־לענדער אויס־בילדען איין גרויסע שטארקע נאציאָן, מיט איין קולטור — די לאנד־קולטור.

איז אָבער די מלחמה אָנגעקומען, יענע מלחמה וועלכע האָט שוין פיעלע טהעאָריעס צוקלאפט, און אויך דיעזער שטעלץ־טאָפּ טהעאָריע געגע בען א טויס קלאפ. יאהרען האָט מען געפרעדיגט וועגען אין גרויסער אמעריקאנער נאציאָן. עס איז אבער געגנג געווען אין מלחמה, צו צייגען אז דער אמעריקאניזאציאָנס פראָצעס איז בלויז אן אויבענפלעכליכער. דער דייטש־אמעריקאנער דענקט און האנדעלט אנדערש ווי זיין שכן דער אָב־שטאמער פונ'ם אנגלא־זאקס, אדער זיין ברודער, וועלכער האָפט אויף א פרייע אויטאָנאמיע אירלאנד.

דער אידישער מיליאָנער יעקב שיף, וועלכער האָט צעהנדליגער יאָה־רען געשטיצט די אסימיליאטאָרישע אמעריקאניזאציאָנס אנשטאלטען אויך דער אידישער שטאָלץ יין אידישען שטאנדפונקט בנוגע א הלואה דער באראבארישער רוסלאנד, טראָץ דעם וואָס די גאנצע צייט איז ער פערדעכענט געוואָרען אלס מעהר אמעריקאנער ווי איך.

די קינדער פון די דייטשע עמיגראנטען, וועלכע רעדען שוין אפילו ניט די דייטשע שפראך, איז דאָך אָבער זייער סימפאטיע אויז דער דייט־שער זייט, טראָץ דעם וואָס די גאנצע אינאָפיציעלע אמעריקא שטעהט און סימפאטיזירט מיט די אלאאיערטע מעכטע.

יעדער טהייל, יעדע פעלקערשאפט פון דער גרויסער אמעריקאנער בעפעלקערונג האָט זיך אין דיעזער מלחמה ארויסגעצייגט אז אמת זיי זענען אמעריקאנער, אָבער צוזאמען מיט דעם, מיט א פארוואָרט פאר'ן אמעריקאניזם. זיי זענען דייטש־אמעריקאנער א. ד. ג. אין דער אמעריי־קאנער פרעסע רעדט מען שוין יעצט גאנץ אפען וועגען דעם בונד־שטריק (הייפען) צווישען דיעזע ביידע טערמינען. א זאך, וועגען וועלכען מען האָט פריהער אפילו ניט געוואָלט טרוימען.

עס זענען מעהר ניטאָ קיין אמעריקאנער, נאר קינדער פון פער־שיעדענע פעלקער וועלכע שטעלען פאר מיט זיך ניט א שמעלץ טאפּ וועלכער קאָכט אויס פון דעם גאנצען געמישעכץ איין פאָלק, נור פערשיע־דענע פעלקער און נאציאָנאליטעטען, וועלכע לעבען זיים ביי זייט איינע מיט די אנדערע אין די פריעדליכסטע און מענשליכע בעציהונגען.

און דער רעזולטאט פון דיעזער אידעע אנערקענונג, אז אמעריקא איז ניט קיין „שמעלץ־טאָפּ", איז אויך וויכטיג פאר אונז אלס אידען, עס איז פון גרויסער וויכטיגקייט פאר דער אידיש־אמעריקאנישער גאס.

די איבערגעבענסטע אידישע זיהן, די בעסטע קינדער פון אונזער פאָלק, האָבען זיך פאר אמעריקא געשראָקען, אָנגעהמענדיג איהר אלס האָם לאנד, וואו אונזערע כחות מוזען ביסלאכווייז אָבגעוויישט ווערען פון דער ערד, וואו עס שטעהט אונז פאר אסימיליאציע און פערשווינדונג אלס פאָלק.

אמת די צאָהל פון דיעזע גלויביגע איז געווען זעהר קליין, אָבער דאָך זענען געווען ביי אונז אזעלכע פעסימיסטען. דער באנקראט פונ'ם „שמעלץ־טאָפּ" געדאנק, וועט פריהער רדער שפעטער זייער פעסימיזמוס מו־זען פערטרייבען, און זיי וועלען אויפהערען זיין יענע שטערענזעהער, וואָס קוקען אויף די הימלען, צו ווייסען ווי לאנג נאָך, וועלען מיר אין אמע־ריקא קענען עקזיסטירען און לעבען אלס אידען.

אמעריקא איז ניט קיין שמעלץ־טאָפּ, און מיר אידען זענען די קלענס־טע בעלנים צו דיעזען אלס מאטעריאל, פאר איהם, זוען אזעלכע וואלט אפילו עקזיסטירט, און וועט נאר דער נאציאָנאלער בעוואוסטזיין דערגרייכען אלע אונזערע שיכטען, וועט דא סאידישע פאלק קענען אויפנעהמען א קאָנטינענט, ווייל איז דיעזען פונקט, וועלען מיר הדבען די שטיצע און אן אלע אנדערע קולטורעלע אינסטיטוציעס, אפילו אייפ'ן אמעריקאנישען זיך שוין דערט איינגעבירגערט, און די נויט וואקסט פון טאָג צו טאָג.

מיטהילף, פון די יעניגע אלע פעלקער, וועמען מען האָט ביז יעצט איינגע־וויגט מיט'ן זיסען שלאָף־ליעד פונ'ם „שמעלץ־טאָפּ".

וואס דענקט מען צו טהאָן

פון פיעלע שטעט אין קענעדע בעריכטעט מען שוין, אז די ארבייטס־לאָזיגקייט, וועלכע קומט, געוועהנטליך אין די יעצטיגע מאָנאטען, האָט זיך שוין דארט איינגעבירגערט, און די נויט וואקסט פון טאָג וו טאָג.

מיר האָבען שוין אונזערע כלל־טהויער דערמאָהנט עטליכע מאָהל וועגען דעם קומענדען ווינטער, און אז מען דאָרף זיין גרייט צו קענען שטי־צען די פיעלע נויטבעדערפטיגע, וועלכע וועלען הייר־יאהר זיין, צוליעב דער וועלט־טראגעדיע — די טלחמה.

דערווייל שלאָפט נאָך אלעס מיט א רוהיגען זיסען שלאָף, און קיין כרעקעל פון טהעטיגקייט מערקט זיך ניט.

מיר דערמאָהנען זיי נאָך אמאָל, וואָס דענקט איהר צו טהון פאר'ן קומענדען ווינטער?

אויבערפלעכליך זעהט ניט אויס, אז אנערקיישאן זאָל האָבען וואס עס איז צו טהון מיט בודעל, ווייל אנערקיישאן איז אן אן פער זיך ווייט פון פאָליטיקס.

וואס איז אנערקיישאן?

אין דעם זין וועלכען יעדער קען פערשטעהן איז דאָס א פעראייניגונג, א פערבינדונג, דאָס איז אזוי ווייט ווי דאָס וואָרט אליין נעהט.

אבער אין דער דורכפיהרבארקייט פון אזא וואָרט אין דער פראקטיק, שפּי־עלט עס נאר א בעזונדערע ראלע. דאָס קען בעסער פערשטאנען ווערען, ווען מיר וועלען נעהמען אלס ביישפיעל אונזער שטאָדט טאראנטא און אונזער לאקאלע נעזעצגעבענדע מאכט, דעם סיטי קאָנסיל און זעהן וואס זיי טהוען מיט אזא וואָרט ווי אנערקיישאן.

די שטאָדט טאראנטא, האָט ביז מיט עטליכע יאָהר צוריק פערנומען א גאנץ אין אלעס שטח. יעס זענען געווען פיעלע פארשטעדט, ווי טאראנטא־דזשאָנקשען „עליסקארט", „ליטל יארק" און נאָך פיי־עלע אזעלכע פארשטעדט, וועלכע זענען געלעגען אויסער דער דזשוריסדיקשיאָן פון טאראנטא. זיי זענען געווען בעזונדער מוניסיפאליטיס, מיט אן אייגענער פערוואלטונג.

עס איז פערשטענדליך, אז אזעלכע פארשטעדט זענען אימער געווען זעהר ארים און אן א שלעכטען צושטאנד.

די פארשטעדט זענען געווען מעהרס־טענס בעוואוינט פון פארמער, אין די טעפּסעס וואס די פארמער האָבען גע־צאָהלט איז ניט גענוג געווען צו געבען דער שטעדטיל א גוטען אויסזעהען. זיי האָ־בען ניט געקענט האָבען קיין וואסער לייר־טונג, קיין עלעקטרישע בעלייכטונג אין די גאסען, זיי האָבען זאָגאר קיין ריכטיגע סייד־וואָקס ניט געהאט. יענען געפאלאס טערטע נאסען איז דאָך שוין אָפּגעפערט.

אזעלכע פארשטעדט האָבען זיך גע־ווענדעט צו דער שאָדט טאראנטא, אז טאראנטא זאָל זיי אנערקענען. דאָס הייסט, זיך מיט זיי פערבינדען, נעהמען די פארשטאָדט אונטער טאָראנטאָס רשות. אן אזוי ווי די פארשטאָדט הערט זיך שוין דאן אויף צו רופען מיט איהר פריהערדיגען נאָמען, נאָר ווערט א טהיילט פון טאראנטא, וועט די שטאָדט שוין זעהן, אז דארטען זאָלען זיין שעהנע גאסען, גוטע סייד־וואָקס, וואסער לייטונג און אזוי ווייטער.

עס איז אויך פערשטענדליך, אז וואס פאר א הויבע טעפּסעס אזעלכע אנערקענ־טע פארשטעדט זאָלען ניט צאָהלען צו דער שטאָדט, קען עס ניט דעקען קיין העלפט פון דעם, וויפיעל דער שטאָדט דאָרף קאָס־טען צו ברייגגען אזא אנערקענטע פאר־שטאָדט אין א גוטער אדרונג.

פאָלגליך קומט אויס אז פאר דער שטאָדט איז קיין גרויסע טובה ניט ווען זי אנערקענט א געוויסע פארשטאָדט, און דע־ריבער טאָקי קומט יעדער פראגע וועגען אנערקיישאן פאר בייס סיטי קאָנסיל, וואו די פארשטעהער פון די טאָראנטאער בירגער דיסקוטירען די פראגע צו עס לויטס זיך פאר דער שטאָדט די זאָך אדער ניט.

מען דאָרף אָבער אויף אנערקיישאן ניט קוקען אייגזייטיג, דאָס הייסט בלויז קוקען אויף דער שלעכטער זייט, וואס דער שטאָדט קאָסט געלד.

אנערקיישאן האָט אויך פיעלע מעלות. איינע פון וועלכע איז, דאָס טא־ראנטא איז פאר די לעצטע עטליכע יאָהר געוואָרען א וויכטיגער אינדוסטריעלער צענטער און די בעפעלקערונג פערגרע־סערט זיך גאנץ שנעל און אום צו קריגען פלאץ פאר דער בעפעלקערונג מען זאָל זיך ניט דארפען שטיקען און דריקען אין טענעמענט הייזער איז נויטיג „אנערקיש־שען". עס איז איבערהויפּט נויטיג צו אנערקענען אזעלכע פארשטעדט וועלכע ליעגען גאנץ נאָהענט צו טאראנטא, אזוי אז ארבייטער וועלכע ארבייטען אין שטאָט זאָלען קענען אין א קורצער צייט זיין אין פאבריק און צוריק אהיים, און דארטען, הייסט עס קאָסט רענט אויך גאנץ ווי ליג.

ווען מיר האָבען פיר זיך ביידע זייר־טען פון אנערקיישאן, וועלען מיר קענען זעהען, וואס סע קומט פאר ווען אזא פראַ־גע קומט צו אונזער סיטי קאָנסיל.

די שטאָדט טאראנטא האָט פאר די לעצטע עטליכע יאָהר אנערקענט פיעלע פארשטעדט פון ארום טאראנטא, דאָס הייסט, דער סיטי קאָנסיל האָט עס גיס געהייסען. אנדערע ווידער האָט דער סי־טי קאָנסיל צוריקגעוויזען, אבער ניט אין אלע פעהלע האָט דער סיטי קאָנסיל אנעק סירט די ריכטיגע פלעצער און צוריקגעווי־זען די שלעכטע, נאָר פאָליטיקס האָבען געשפּיעלט די הויפּט ראָלע. ווי מיר וועלען עס באלד זעהען.

פיעלע גרויסע ריעל־עסטייט קאָמפּא־ניעס און קאָרפאָריישאָנס, וועלכע האָ־בען געזעהען דעם וואוקס פון טאראנטא, האָבען אָבגעקויפט פיעלע פארמס אין די פארשטעדט ארום טאראנטא. זיי האָבען עס געוועהנליך געקויפט פאר א שפּאָט ביליגען בריין, זיי האָבען עס געקויפט אויפ'ן אקער.

אין די אינטערעסען פון אזעלכע קאָמפּאניעס און קארפאריישאָנס איז גע־ווען, אז די שטאָדט זאָל אנערקענען די פארשטעדט, וואו זיי האָבען געהאט זייר־ער ריעל עסטייט, דאן האָבען די קאָמ־פּאניעס געמאָכט געלד ווי בלאָטע. זיי האָבען זייערע פארמס צוטהיילט און לאטס און האָבען עס פערקויפט צו ארביי־טער מיט פינף דאָלאר איינצאָהלען, און צום סוף זענען ביי זיי געבליבען אי די לאטס אי דאָס געלד, נור דאָס איז ניט דאָס וויכטיגסטע.

וויכטיג איז, אז די קארפאריישאָנס האָבען בעראבט זעהען, אז יענע פלעצער זאָלען אנערקענט ווערען. צוליעב דעם האָט זיך אָנגעפאנגען יעדען מאָל א גוואל־דיגער בודעל צווישען די שטאָדט־טאָטעס.

פיעלע אזעלכע קאָרפאָריישאָנס האָ־בען געהאט איינענע אלדערמען, דאָס הייסט אזעלכע, וועלכע זענען געווען פער־טראטען צו די גרויסע ריעל עסטייט קאָמ־פּאניעס און יענע האָבען געוועהנליך גע־שטימט פאר דעם ווען די פראגע איז ארויפגעקומען. מען האָט דאָך אבער בע־דארפט קריגען אויך די איבערזיגע אלדער־מען, וועלכע זאָלען שטימען דערפאר און ניט האנענען. צו דעם זענען בענוצט גע־ווארען און ווערען נאָך יעצט בענוצט חברה וועלכע הייסען „לאביסטען", מענ־שען וועלכע פיהרען דירעקט די פערהאנד־לונגען מיט דעם אלדערמאן, אעדער מענט־ראלער, וועלכען מען דארף געווילען אויף דער זייט פון דער קארפאריישאן.

אזא לאביסט וועגדט אן אלע פער־שיעדענע פאָליטישע דריידלאך צו ווירקען אויף דעם אלדערמאן, אדער קאָנטראלער ער זאָל טהון וואס מען הייסט איהם. אין ערנסטען פאל טהוט ער פשוט א פרעג: „מה יקר", ויפיעל וועט עס קאָסטען?

אין די מעהרסטע פעלע זענען לאביס־טען דורכגעטריבענע חברה. וועלכע פער־פעהלען קיינמאָל ניט זייער ציעל. אזוי אז עס וועט שוין מעהר קיין וואונדער ניט זיין האָס וואס אין פיעלע פעלע זענען אנעק־סירט געוואָרען אזא אנערקענטע פער־שטאָדט. אבער דער שטאָדט ניט געווען פון קיין גרויסער וויכטיגקייט, נור ריעל עסטייט קאָמפּאניעס האָבען דערביי געמאכט געלד. צוליעב דעם וואס די שטאָדט טאראנטא האָט דארטען געמאכט גוטע נאסען און סייד־וואָקס.

אזא אפענע בעשולדיגונג איז געמאכט געוואָרען זענען אן אלדערמאן ביי דער אינטערזוכונג, וועלכע קומט יעצט פאר פאר דזשאָרדזש דענטאָן. איינער א לאָ־ביסט, וועלכער איז געווען אויפ'ן וויי־נעס סטענד האָט נאנץ אפען ערקלערט אז ער האָט אָנגעבאָטען א געוויסע סומע אן אלדערמאן, דער לעצטער זאָל שטימען פאר א געוויסער אנערקיישאָן, וועלכע איז געווען אויפ'ן טאָנעס פונ'ם סיטי קאָנסיל און וועלכע וואָלט געבראכט נוצען א געוויסער ריעל עסטייט קאָמפּא־ניע.

דער אלדערמאן איז אָבער ניט צו־פרידען געווען מיט דער אָנגעבאָטענער סו־מע און האָט נאר געוואָלט 500 דאָלאר, ניט ווייניגער.

אונ'ם סיטי קאָנסיל גופא זענען פיעל מאָל געמאכט געוואָרען אזעלכע בעשולדי־גונגען פון איין אלדערמאן אויפ'ן צוויי־טען, און דער סיטי מעיאר האָט שוין עט־ליכע מאָל געזאָגט, אז ער וועט ניט ער־לויבען קיינע לאביסטען אין קאָנסיל, אבער עס העלפט איהם נעבאָך ניט, דאָס איז שוין א צו איינגעוואָרצעלטע זאָך, פון וועלכער מען קען ניט פטור ווערען.

די יעצטיגע אונטערזוכונג וועלכע וועט אָנגעפיהרט פון דזשאָרדזש דענטאָן זענען דעם, וועט האָפענטליך ארויס־ברייגגען מעהר איינצעלהייטען וועגען דעם וועגען אידישע לאביסטען און זייער ראָלע, וועלכע זיי שפּיעלען. וועגען דעם און אנדערע מאָל.

אנעקסיישאן און בודעל פאָליטיס

פון שמש.

די מעלות און חסרונות פון אנעקסיישאן. — וועד דארף אנעקסיישאן, און וועמען ברענגט עס נוצען. — וואָס דער שטאָדט קאָסט עס. — דעם אינטערעס וואס ריעל עסטייט קאָמפּאניעס האָבען אין אנעקסיישאן, און דעם בודעל וואס זיי פיהרען אין דערביי.

אויבערפלעכליך זעהט ניט אויס, אז אנעקסיישאן זאָל האָבען וואס עס איז צו טהון מיט בודעל, ווייל אנעקסיישאן איז אן אן פער זיך ווייט פון פאָליטיקס.

וואס איז אנעקסיישאן?

אין דעם זין וועלכען יעדער קען פערשטעהן איז דאָס א פעראייניגונג, א פערבינדונג, דאָס איז אזוי ווייט ווי דאָס וואָרט אליין נעהט.

אבער אין דער דורכפיהרבארקייט פון אזא וואָרט אין דער פראקטיק, שפּי־עלט עס נאר א בעזונדערע ראָלע. דאָס קען בעסער פערשטאנען ווערען, ווען מיר וועלען נעהמען אלס ביישפּיעל אונזער שטאָדט טאראנטא און אונזער לאקאלע נעזעצגעבענדע מאכט, דעם סיטי קאָנסיל און זעהן וואס זיי טהוען מיט אזא וואָרט ווי אנעקסיישאן.

די שטאָדט טאראנטא, האָט ביז מיט עטליכע יאָהר צוריק פערנומען א גאנץ אין אלעס שטח. יעס זענען געווען פיעלע פארשטעדט, ווי טאָראנטאָ־דזשאָנקשען „עליסקארט", „ליטל יארק" און נאָך פיי־עלע אזעלכע פארשטעדט, וועלכע זענען געלעגען אויסער דער דזשוריסדיקשיאָן פון טאראנטא. זיי זענען געווען בעזונדע־רע מוניסיפאליטיס, מיט אן אייגענער פערוואלטונג.

עס איז פערשטענדליך, אז אזעלכע פארשטעדט זענען אימער געווען זעהר ארים און אן א שלעכטען צושטאנד.

די פארשטעדט זענען געווען מעהרס־טענס בעוואוינט פון פארמער, אין די טעפּסעס וואס די פארמער האָבען גע־צאָהלט איז ניט גענוג געווען צו געבען דער שטעדטיל א גוטען אויסזעהען. זיי האָ־בען ניט געקענט האָבען קיין וואסער לייר־טונג, קיין עלעקטרישע בעלייכטונג אין די גאסען, זיי האָבען זאָגאר קיין ריכטיגע סייד־וואָקס ניט געהאט. יענען געפאלאס טערטע נאסען איז דאָך שוין אָפּגעפערט.

אזעלכע פארשטעדט האָבען זיך גע־ווענדעט צו דער שאָדט טאראנטא, אז טאראנטא זאָל זיי אנערקענען. דאָס הייסט, זיך מיט זיי פערבינדען, נעהמען די פארשטאָדט אונטער טאָראנטאָס רשות. אן אזוי ווי די פארשטאָדט הערט זיך שוין דאן אויף צו רופען מיט איהר פריהערדיגען נאָמען, נאָר ווערט א טהיילט פון טאראנטא, וועט די שטאָדט שוין זעהן, אז דארטען זאָלען זיין שעהנע גאסען, גוטע סייד־וואָקס, וואסער לייטונג און אזוי ווייטער.

עס איז אויך פערשטענדליך, אז וואס פאר א הויבע טעפּסעס אזעלכע אנערקענ־טע פארשטעדט זאָלען ניט צאָהלען צו דער שטאָדט, קען עס ניט דעקען קיין העלפט פון דעם, וויפיעל דער שטאָדט דארף קאָס־טען צו ברייגגען אזא אנערקענטע פאר־שטאָדט אין א גוטער אדרונג.

פאָלגליך קומט אויס אז פאר דער שטאָדט איז קיין גרויסע טובה ניט ווען זי אנערקענט א געוויסע פארשטאָדט, און דע־ריבער טאָקי קומט יעדער פראגע וועגען אנערקיישאָן פאר בייס סיטי קאָנסיל, וואו די פארשטעהער פון די טאָראנטאער בירגער דיסקוטירען די פראגע צו עס לויטס זיך פאר דער שטאָדט די זאָך אדער ניט.

מען דארף אָבער אויף אנערקיישאָן ניט קוקען אייגזייטיג, דאָס הייסט בלויז קוקען אויף דער שלעכטער זייט, וואס דער שטאָדט קאָסט געלד.

אנערקיישאָן האָט אויך פיעלע מעלות. איינע פון וועלכע איז, דאָס טא־ראנטא איז פאר די לעצטע עטליכע יאָהר געוואָרען א וויכטיגער אינדוסטריעלער צענטער און די בעפעלקערונג פערגרע־סערט זיך גאנץ שנעל און אום צו קריגען פלאץ פאר דער בעפעלקערונג מען זאָל זיך ניט דארפען שטיקען מען זאָל טענעמענט הייזער איז נויטיג „אנערקיש־שען". עס איז איבערהויפּט נויטיג צו אנערקענען אזעלכע פארשטעדט וועלכע ליעגען גאנץ נאָהענט צו טאראנטא, אזוי אז ארבייטער וועלכע ארבייטען אין שטאָט זאָלען קענען אין א קורצער צייט זיין אין פאבריק און צוריק אהיים, און דארטען, הייסט עס קאָסט רענט אויך גאנץ ווי ליג.

ווען מיר האָבען פיר זיך ביידע זייר־טען פון אנערקיישאָן, וועלען מיר קענען זעהען, וואס סע קומט פאר ווען אזא פראַ־גע קומט צו אונזער סיטי קאָנסיל.

די שטאָדט טאראנטא האָט פאר די לעצטע עטליכע יאָהר אנערקענט פיעלע פארשטעדט פון ארום טאראנטא, דאָס הייסט, דער סיטי קאָנסיל האָט עס גיס געהייסען. אנדערע ווידער האָט דער סי־טי קאָנסיל צוריקגעוויזען, אבער ניט אין אלע פעהלע האָט דער סיטי קאָנסיל אנעק סירט די ריכטיגע פלעצער און צוריקגעווי־זען די שלעכטע, נאָר פאָליטיקס האָבען געשפּיעלט די הויפּט ראָלע. ווי מיר וועלען עס באלד זעהען.

יצחק יואל לינעצקי ע"ה

פון דער נעכטיגער אויסגאבע אונ־זערער, איז שוין די לעזער בעקאנט וועגען דעם טויט פונ'ם וועטעראן פון דער אירי־שער ליטעראטור. מיר ברענגען דאָ הויינט א פאָלשטענדיגע ביאָגראפיע פונ'ם פער־שטארבענעם דיכטער.

ר' יצחק יואל לינעצקי איז געווען איי־נער פון די אלטע משכ'ילים, וואס איז פערבליבען פון דער השכלה עפּאָכע אין רוסלאנד. ער האָט געהערט צו דער גרו־פּע משכילים, וועלכע האָבען ממש גע־דארפט דורכברעכען אן אייזערנע וואנד ביז זיי זיינען צוגעקומען צו דער השכלה. ער איז פון א הייסען פערברענטען חסיד א משכיל געוואָרען.

יצחק יואל איז געבאָרען געוואָרען כ"ט אלול, תקצ"ט (1839), אין וויניי־צא, פּאָדאָליער גובערניע. זיין פאָטער ר' יוסף לינעצקי איז צו יענער צייט גע־ווען דער חסידישער רבי דארטען און איז געווען בעריהמט אלס מקובל. ער האָט געהאט א סך אנהיינגער, וואס פלע־גען צו איהם קומען הערען חסיד'שע תורה און האָפען „שריריים".

זיין זוהן יצחק יואל האָט ר' יוסף ערצוגען אויפ'ן חסיד'שען שטייגער. ר' יוסף'ס וואונש איז געווען אז זיין קינד זאָל אויסוואקסען א גרויסער גוטער איד, א בעריהמטער „רבי" און ער האָט איהם דעריבער פיעל חסידות געלערענט.

ווען יצחק יואל איז צוועלף יאָהר אלט געוואָרען, האָט זיין פאָטער שוין מיט איהם אָנגעהויבען לערנען זוהר און קבלה ספרים.

ביז פופצעהן יאָהר האָט זיך דער יונ־גער לינעצקי ערצויגען אין חסידים שטי־נער, אבער אויף דער אירי־שער ליטעראטור האָט ער געלעזען אלע מעגליכע ביאָגראפיע פונ'ם גרויסן אמעריקאנער דיכטער, וועלכער איז געווען אלדערמען, דאָס הייסט אזעלכע, וועלכע זענען געווען פער־טראטען צו די גרויסע ריעל עסטייט קאָמ־פּאניעס און יענע האָבען געוועהנליך גע־שטימט פאר דעם ווען די פראגע איז ארויפגעקומען. מען האָט דאָך אבער בע־דארפט קריגען אויך די איבערזיגע אלדער־מען, וועלכע זאָלען שטימען דערפאר און ניט האנענען. צו דעם זענען בענוצט גע־ווארען און ווערען נאָך יעצט בענוצט חברה וועלכע הייסען „לאביסטען", מענ־שען וועלכע פיהרען דירעקט די פערהאנד־לונגען מיט דעם אלדערמאן, אעדער מענט־ראלער, וועלכען מען דארף געווילען אויף דער זייט פון דער קארפאריישאן.

אזא לאביסט וועגדט אן אלע פער־שיעדענע פאָליטישע דריידלאך צו ווירקען אויף דעם אלדערמאן, אדער קאָנטראלער ער זאָל טהון וואס מען הייסט איהם. אין ערנסטען פאל טהוט ער פשוט א פרעג: „מה יקר", ויפיעל וועט עס קאָסטען?

אין די מעהרסטע פעלע זענען לאביס־טען דורכגעטריבענע חברה. וועלכע פער־פעהלען קיינמאָל ניט זייער ציעל. אזוי אז עס וועט שוין מעהר קיין וואונדער ניט זיין האָס וואס אין פיעלע פעלע זענען אנעק־סירט געוואָרען פעלעצער, וועלכע זענען פאר דער שטאָדט ניט געווען פון קיין גרויסער וויכטיגקייט, נור ריעל עסטייט קאָמפּאניעס האָבען דערביי געמאכט געלד. צוליעב דעם וואס די שטאָדט טאראנטא האָט דארטען געמאכט גוטע נאסען און סייד־וואָקס.

אזא אפענע בעשולדיגונג איז געמאכט געוואָרען זענען אן אלדערמאן ביי דער אינטערזוכונג, וועלכע קומט יעצט פאר פאר דזשאָרדזש דענטאָן. איינער א לאָ־ביסט, וועלכער איז געווען אויפ'ן וויי־נעס סטענד האָט נאנץ אפען ערקלערט אז ער האָט אָנגעבאָטען א געוויסע סומע אן אלדערמאן, דער לעצטער זאָל שטימען פאר א געוויסער אנעקסיישאָן, וועלכע איז געווען אויפ'ן טאָנעס פונ'ם סיטי קאָנסיל און וועלכע וואָלט געבראכט נוצען א געוויסער ריעל עסטייט קאָמפּא־ניע.

דער אלדערמאן איז אָבער ניט צו־פרידען געווען מיט דער אָנגעבאָטענער סו־מע און האָט נאר געוואָלט 500 דאָלאר, ניט ווייניגער.

אונ'ם סיטי קאָנסיל גופא זענען פיעל מאָל געמאכט געוואָרען אזעלכע בעשולדי־גונגען פון איין אלדערמאן אויפ'ן צוויי־טען, און דער סיטי מעיאר האָט שוין עט־ליכע מאָל געזאָגט, אז ער וועט ניט ער־לויבען קיינע לאביסטען אין קאָנסיל, אבער עס העלפט איהם נעבאָך ניט, דאָס איז שוין א צו איינגעוואָרצעלטע זאָך, פון וועלכער מען קען ניט פטור ווערען.

די יעצטיגע אונטערזוכונג וועלכע וועט אָנגעפיהרט פון דזשאָרדזש דענטאָן זענען דעם, וועט האָפענטליך ארויס־ברייגגען מעהר איינצעלהייטען וועגען דעם וועגען אידישע לאביסטען און זייער ראָלע, וועלכע זיי שפּיעלען. וועגען דעם און אנדערע מאָל.

טהענקסגיווינג דעי

(פעליטאָן.)

פון י. ראזען.

„איך ווייפעל", זאָגט טהאקעריי, „אויב דיעזע רעליגיעזע צערעמאָניע פון דאנקען, ווייל מיר איז בעסער ווי יענעם, אין אן אמת רעליגיעזע". ער מיינט צו זאָגען, דאָס עס שטימט ניט מיט'ן עג־הישען תמצית פון רעליגיאָן צו דאנקען נאָט וואס איך בין ניט אזוי אויף צרות ווי יענער.

איך זאָג אויך אזוי.

אין א צייט ווען גאנץ אייראָפּא בוטשעט זיך, פאסט ניט, עס שטימט ניט, עס איז ניט באמת רעליגיעז, אין העכערען אין דיינערען זינן, צו קומען און זאָגען: „איך דאנק דיר, נאָטוניו, וואס מיר זיינען אזוי ניט אויף צרות.

און איך בין צופריעדען, רבותי, וואָס מיר האָבען ניט קיין „טהענקסגיווינג דעי".

שעקספּיער, א ליכטיגען גן עדן זאָל ער האָבען, האָט געזאָגט, אז דער דאנק איז דעם קבצנ'ס קאסע. אנשטאט מיטי מזומנים צאָהלט דער ארימאן מיט א דאנק.

איך זאָג אויך אזוי. ווען שעקספּיער וואָלט עס ניט אויסגעכאפּט, וואָלט איך עס געווען געזאָגט.

האָט ער עס אויסגעכאפּט און האָט עס פאטענטירט און — דאָס איז זיין ווארט.

טהענקסגיווינג דעי, וואלט זיך גע־פאסט צו זיין, דארום, א ספּעציעל קבצנישער יום טוב.

דערפאר, פיליייכט, האָבען מיר, בני מלכים, פריינצען, איהם ניט.

אנגזער ברודער „קענאָק", דארף עס ניט פערדריסען.

פערקעהרט.

יע מעהר מיר זיגען אכדערש דעסטא מעהר ווילקאָמען דארפען מיר זיין.

המן הרשע האָט אנדערש פערשטאנען.

ער איז קיין ביקאנספיעלד ניט גע־ווען.

אזוי ווי, זאָגט ער, דתיהם שונות מכל עם, טויג ניט

א חכם!

שטעלט אייך פאָר אן ארקעסטער פון זיעבען אדער אכט מיליאָן פערזאָן און אלע שפּיעלען באס!

אלע אויף איין טאָן. איך וואלט משוגע געווארען. אייך וואלט עס צו־שרייבען די נערוועז.

פון זיעבען מיליאָן פיקקאלאס איז דאָך אָבגעערעדט.

א כפרה דאנטעס גיהנם.

דאָס שעהנע אין ארקעסטער איז די פערשיעדענארטיגקייט.

און ווי שעהן עס קלינגט אלעס צוזאָ־מען ווען דער אקקארד איז נאָר דאָ!

נאָטירליך קאָן איין פאלשער טאָן שטערען דעם גאנצען אקקארד, ווייל דאָס איז עסטעטיש, איינטאָניגקייט אבער איז פונקט אזוי שעדליך, דאָס איז דער צוויי־טער עקסטרעם.

און זאָלען אונזערע שכנים דאנקען וויפיעל זיי ווילען, מיר האָבען ניט פאר וואס צו דאנקען.

דעם אמת זאָגענדיג בין איך אויך ניט קיין גרויסער אָנהענגער פון גם־זו־לטובה'אציע.

איך גלויב ניט אז ווען מען צופאָג־ראָמעוועט א אידען זיין קיטר, אז ער מ ע ג זאָגען גם זו לטובה. ניט נאָט טהוט עס, חוליגאנעס טהוען דאָס, מענ־שען הייסט עס.

און זאָל מיר נחום איש גם זו מוחל זיין, ער איז, ווי איך פערשטעה ניט געווען קיין גרויסער איבערגעשפּיצטער.

א טובה איז א טובה און א פאגראָ איז טאקי א פאגראָם.

(פארטזעצונג אויף פיירזש 5)

AL HERO SERIES" NO.7
erland
BUDWEISER
Anheuser-Busch Brewing Ass'n